

22° ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΙΕΝΕ

ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Αθήνα, 24/11/2017

Δρ. Σάββας Σεϊμανίδης

Πρόεδρος, European Renewable Energies Federation (EREF)

Κυρίες και κύριοι,

Κατ' αρχήν θα ήθελα να ευχαριστήσω τους διοργανωτές του Συνεδρίου για την πρόσκληση.

A. Οι ΑΠΕ διεθνώς

Θα ξεκινήσω την τοποθέτησή μου με **δύο επισημάνσεις** από τις πολλές και πραγματικά καταγιστικές εξελίξεις που συμβαίνουν σήμερα στη διεθνή ενεργειακή και περιβαλλοντική σκηνή.

- Μετά από σειρά ετών κατά τα οποία οι εκπομπές αερίων φαινομένου του θερμοκηπίου αυξάνονταν συνεχώς, τα τελευταία δύο χρόνια παρέμειναν στάσιμες, παρ' όλον ότι η παγκόσμια οικονομική ανάπτυξη συνέχισε να κινείται με αυξητικούς ρυθμούς της τάξης του 3%.

Όλες οι σχετικές αναλύσεις (IEA, IRENA) δείχνουν ότι αυτό οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στη ραγδαία αύξηση της χρήσης των ΑΠΕ. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι το 2015 το **90%** της νέας παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας παγκοσμίως προήλθε από τις ΑΠΕ.

Πάρα πολλές χώρες έχουν ανακοινώσει επίσημα **στροφή** της ενεργειακής τους πολιτικής στις ΑΠΕ και προχωρούν με ταχύτετους ρυθμούς στην εγκατάσταση συστημάτων **ΑΠΕ σε μεγάλη κλίμακα**, κυρίως φωτοβολταϊκών και αιολικών πάρκων.

- Η μεγάλης κλίμακας ανάπτυξη και εφαρμογή ανανεώσιμων τεχνολογιών έχει **μειώσει** εντυπωσιακά και γρήγορα το **κόστος** παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας.

Σήμερα τα αιολικά και τα φωτοβολταϊκά **ανταγωνίζονται ευθέως** τα ορυκτά καύσιμα στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και μάλιστα, σε πολλές περιπτώσεις, **χωρίς** να ενσωματώνεται στο κόστος παραγωγής

το **αποφευγόμενο κόστος** από την μη παραγωγή αερίων φαινομένου του θερμοκηπίου και άλλων βλαβερών ρύπων για το περιβάλλον.

Γίνεται επομένως όλο και περισσότερο **εμφανές** ότι η μετάβαση σε ένα βιώσιμο παγκόσμιο ενεργειακό σύστημα με βάση τις ΑΠΕ είναι **μονόδρομος**. Αυτό επιβεβαιώθηκε με τη Συμφωνία του Παρισίου για την Κλιματική Αλλαγή.

B. Οι ΑΠΕ στην ΕΕ

Στο σημείο αυτό, θα ήθελα να αναφερθώ εν συντομία στην πορεία και τις προοπτικές των ΑΠΕ στην **ΕΕ**.

Η Ευρώπη και ιδιαίτερα η Ευρωπαϊκή βιομηχανία ΑΠΕ (κατασκευαστές εξοπλισμού, ηλεκτροπαραγωγοί ΑΠΕ, κλπ) μπορεί να περηφανεύεται ότι **πρωτοπόρησε** και ότι έπαιξε ρόλο κλειδί στο να αποδειχθεί στην πράξη ότι οι ΑΠΕ είναι η **απαραίτητη** βάση ενός βιώσιμου ενεργειακού συστήματος που θα διασφαλίζει οικονομικά προσιτή και καθαρή ενέργεια για όλους.

Πλέον πρέπει να προχωρήσει στο επόμενο στάδιο της μετάβασης στο νέο σύστημα μέσα από την περαιτέρω ανάπτυξη των ΑΠΕ σε μεγάλη κλίμακα.

Όμως, στην Ε.Ε., όσο ο τομέας των ΑΠΕ **μεγαλώνει** και γίνεται ολοένα και **πιο ανταγωνιστικός** τόσο ορθώνονται νέα **εμπόδια** στη λειτουργία του. Αυτά σχετίζονται κυρίως με το μέλλον των υφιστάμενων **κεντρικών συστημάτων** παραγωγής ενέργειας από μη ανανεώσιμα καύσιμα, πολλά από τα οποία επιδοτούνται από τα κράτη-μέλη. Τα εμπόδια αυτά πρέπει να **αρθούν** στο πλαίσιο του εν εξελίξει σχεδιασμού μιας δίκαιης, λειτουργικής και βιώσιμης **ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς ενέργειας**.

Για την αποτελεσματική **μείωση** του ενεργειακού κόστους - σημείο κλειδί για την οικονομία - οι τεχνολογίες παραγωγής και διάθεσης ενέργειας πρέπει να μπορούν να **ανταγωνίζονται επί ίσοις όροις** και λαμβάνοντας υπ' όψιν όχι μόνο το **εσωτερικό** αλλά και το **εξωτερικό** κόστος αξιοποίησής τους.

Γι αυτό είναι απαραίτητο ένα σχέδιο δράσεων στο επίπεδο της ενεργειακής πολιτικής το οποίο θα επιτρέψει την υλοποίηση νέων επενδύσεων στις ΑΠΕ . Πρώτη προτεραιότητα αποτελεί ο **ανασχεδιασμός** και η **προσαρμογή** των **εθνικών θεσμικών πλαισίων για τις ΑΠΕ**, ώστε να διασφαλίζουν ένα σταθερό, διαφανές και προβλέψιμο **επενδυτικό** περιβάλλον αλλά και ίσους όρους **ανταγωνισμού**.

Επίσης, σημαντική δράση και **κρίσιμο μήνυμα** προς την αγορά συνιστά η **προσήλωση** των κρατών-μελών στη **διασφάλιση** της επίτευξης των

δεσμευτικών στόχων για τις ΑΠΕ για το **2020** και ο **καθορισμός αντιστοιχων νέων, φιλόδοξων** στόχων για την επόμενη δεκαετία και στη συνέχεια.

Σ' αυτό το πλαίσιο βρίσκεται σε εξέλιξη η τριμερής διαβούλευση μεταξύ του **Ευρωκοινοβουλίου**, του **Ευρωπαϊκού Συμβουλίου** και της **Κομισιόν** για την οριστική διαμόρφωση του προταθέντος από την τελευταία πακέτου θεσμικών και νομικών ρυθμίσεων με τίτλο **Καθαρή Ενέργεια για Όλους τους Ευρωπαίους και ορίζοντα το 2030**.

Η σύνθεση των απόψεων των κρατών-μελών και των αρμόδιων Ευρωπαϊκών θεσμικών φορέων παραμένει μια μεγάλη πρόκληση.

Οι **εθνικές αγορές** ενέργειας των κρατών-μελών της ΕΕ **διαφέρουν** ως προς το ενεργειακό τους **μείγμα** και τον **τρόπο λειτουργίας** τους, προχωρούν με **διαφορετικές ταχύτητες** στην προώθηση των **ΑΠΕ** και χαρακτηρίζονται από πολλές **στρεβλώσεις**.

Η επιτυχής **σύγκλισή** τους σε ένα κοινό μοντέλο στόχο (το περίφημο **Target Model**) και η **εναρμόνιση** των πολιτικών τους για τις ΑΠΕ θα είναι μείζον διακύβευμα για την ΕΕ τα αμέσως επόμενα χρόνια.

Γ. Οι ΑΠΕ στην Ελλάδα

Ως προς τα καθ' ημάς θα ήθελα να αναφερθώ εν συντομία στα εξής:

1. Το νέο πλαίσιο στήριξης για τις ΑΠΕ που διαμορφώθηκε με τη συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων φορέων της Πολιτείας και των θεσμικών εκπροσώπων της Αγοράς και ψηφίστηκε με ευρύτατη πλειοψηφία πριν από ενάμισυ περίπου χρόνο από τη Βουλή :

- **κάλυψε** ένα τεράστιο **νομοθετικό κενό** που απειλούσε όχι μόνο τα κατασκευαζόμενα και νέα αλλά και τα εν λειτουργία έργα ΑΠΕ
- **προσάρμοσε** το προηγούμενο πλαίσιο για τις ΑΠΕ στα νέα δεδομένα της Ευρωπαϊκής και της διεθνούς αγοράς που υπαγορεύουν τον εκ βάθρων μετασχηματισμό της αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας
- **προδιέγραψε** την εξειδίκευση περαιτέρω απαραίτητων ρυθμίσεων, όπως οι Διαγωνισμοί έργων ΑΠΕ και η προετοιμασία των ρυθμίσεων για τις προϋποθέσεις της ενεργού συμμετοχής των νέων έργων ΑΠΕ στην αναμορφούμενη εθνική αγορά ενέργειας

- **εξορθολόγησε** τον τρόπο χρηματοδότησης του Ε.Λ.ΑΠΕ και **δρομολόγησε** τη μόνιμη εξάλειψη των χρόνιων και άδικων αρνητικών επιπτώσεων του για τους καταναλωτές και τις ΑΠΕ. Μέχρι σήμερα:
 - ✓ **αρχικά συγκράτησε** και **στη συνέχεια μείωσε** το **έλλειμμα** του **Ε.Λ. ΑΠΕ**, το οποίο πλέον αναμένεται να μηδενιστεί στο τέλος του 2017
 - ✓ **απέτρεψε νέες αυξήσεις** του **ΕΤΜΕΑΡ** και τις προκύπτουσες **αντίστοιχες αυξήσεις των τιμολογίων των καταναλωτών**
 - ✓ **συνέβαλε στη μείωση της καθυστέρησης των πληρωμών των παραγωγών ΑΠΕ** από τους επτά (7) στους τέσσερις (4) μήνες

Στη συνέχεια, πάντα υπό την **εποπτεία** και τον **έλεγχο** της **ΡΑΕ**, αναμένεται:

- ✓ να **επιτρέψει τη μείωση του ΕΤΜΕΑΡ** και την **περαιτέρω μείωση των τιμολογίων των καταναλωτών**
- ✓ **(β) να διασφαλίσει μεσοπρόθεσμα τη βιωσιμότητα του Ε.Λ. ΑΠΕ**, καθώς αποφεύγεται η δημιουργία ελλειμμάτων σε μόνιμη βάση
- ✓ να **ενισχύσει την αξιοπιστία του ΛΑΓΗΕ** και την **ασφάλεια των επενδύσεων**, υφιστάμενων και νέων
- ✓ να αποτρέψει **δυσλειτουργίες** και **μέτρα που αναστάτωσαν την αγορά για πολλά χρόνια** (αναδρομικές περικοπές εσόδων των έργων ΑΠΕ, μεγάλες υπερημερίες πληρωμών, δυσφήμιση των ΑΠΕ κλπ)

2. Τα επίσημα στοιχεία της EUROSTAT και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (ΕΕ) δείχνουν ότι η **διείσδυση των ΑΠΕ** στο εθνικό ενεργειακό ισοζύγιο (ως ποσοστό της ακαθάριστης τελικής ενεργειακής κατανάλωσης) έφθασε το **2015** στο **15,4%**, από 6,9% που ήταν το 2004.

Οι πιο πρόσφατες επίσημες εκτιμήσεις της ΕΕ (Μάρτιος 2017) είναι ότι για να επιτευχθεί ο **δεσμευτικός εθνικός στόχος του 18%** για το **2020** απαιτείται η προσθήκη **2.200 – 2.700 MW νέας ανανεώσιμης ηλεκτρικής ισχύος** στα αμέσως επόμενα 3- 4 χρόνια.

Με τους σημερινούς ρυθμούς υλοποίησης των έργων αυτό **δεν φαίνεται εφικτό**. Φέτος, μέχρι το τέλος του Σεπτεμβρίου είχαν ενταχθεί στο Σύστημα μόλις **120 νέα MW** Α/Π.

Πέραν των εύλογων καθυστερήσεων που προκύπτουν λόγω της εφαρμογής του νέου πλαισίου στήριξης των ΑΠΕ, που είναι εκ βάθρων διαφορετικό από το προγενέστερο, η ανάπτυξη των έργων εμποδίζεται και

- ✓ από τα προβλήματα **εναρμόνισης** του νομοθετικού και κανονιστικού **αδειοδοτικού πλαισίου** για τις επενδύσεις στο **νέο καθεστώς** στήριξης (FIP και διαγωνισμοί).
- ✓ από την **αμφισβήτηση** των υφιστάμενων, ιδιαίτερα αυστηρών **χωροταξικών ρυθμίσεων** για τις ΑΠΕ. Πρόσφατο παράδειγμα η πλήρης απαγόρευση εγκατάστασης έργων ΑΠΕ σε ζώνες Natura στην Κρήτη στον εγκριθέν νέο Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο της Μεγαλονήσου.

Επιβάλλεται να καταβληθεί κάθε **προσπάθεια** για την επίλυση των προβλημάτων αυτών και τη **μέγιστη δυνατή προσέγγιση** του στόχου του 2020.

Επιπλέον, στα πλαίσια του υπό εκπόνηση νέου εθνικού ενεργειακού σχεδιασμού, θα πρέπει να προσδιοριστούν **νέοι φιλόδοξοι στόχοι για το 2030**.

3. Μετά από πολλά χρόνια φαίνεται να γίνεται κατανοητό ότι η **επιτάχυνση** του προγράμματος ανάπτυξης των **διασυνδέσεων** των νησιών με την ηπειρωτική χώρα είναι **αδήριτη** ανάγκη.

Τυχόν περαιτέρω **καθυστερήσεις** της ανάπτυξης των διασυνδέσεων, ιδιαίτερα δε των Κυκλάδων και της Κρήτης, θα οδηγήσουν στο **απόλυτο τέλμα** την προοπτική **(α)** της αξιοποίησης του πλούσιου ανεκμετάλλετου ανανεώσιμου δυναμικού της νησιωτικής χώρας, **(β)** της απόσυρσης των ακριβών, πεπελαιωμένων και ρυπογόνων πετρελαϊκών σταθμών των νησιών, **(γ)** της αποσυμφόρησης των θερμικών σταθμών της ηπειρωτικής χώρας αλλά και **(δ)** της μόνιμης μείωση των ΥΚΩ για όλους τους πολίτες.

4. **Απαιτείται η ταχεία θεσμοθέτηση ενός ολοκληρωμένου νομοθετικού πλαισίου για τη στήριξη** και την **προώθηση** τεχνολογιών αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας και ιδιαίτερα **υβριδικών σταθμών ΑΠΕ**.

Οι τεχνολογίες αυτές είναι απαραίτητες όχι μόνο για την περαιτέρω διεύρυνση των ΑΠΕ αλλά και επειδή προσφέρουν πολύτιμες υπηρεσίες στο ηλεκτρικό Σύστημα της χώρας.

Οι υβριδικοί σταθμοί διαφέρουν πολύ μεταξύ τους ανάλογα με το μέγεθος και την τεχνολογία που χρησιμοποιούν. Άλλες είναι οι **απαιτήσεις** εγκατάστασης και λειτουργίας και η συνεισφορά και τα **οφέλη** ενός **αντλησιοταμιευτικού** σταθμού με ΑΠΕ σε ένα μεγάλο νησί, π.χ. στην Κρήτη ή στη Ρόδο, και τελείως διαφορετικές ενός υβριδικού με **μπαταρίες** σε ένα μικρότερο νησί της Δωδεκανήσου ή των Κυκλάδων.

Γι αυτό και απαιτείται η θεσμοθέτηση ενός **ολοκληρωμένου νομοθετικού πλαισίου** για την ανάπτυξη των έργων αυτών που θα τα **κατηγοριοποιεί** και θα βάζει **προτεραιότητες, όρους και κανόνες** για την υλοποίησή τους - τόσο στο Διασυνδεδεμένο Σύστημα (ΔΣ) όσο και στα ΜΔΝ

Δυστυχώς αυτό **λείπει** εδώ και **πολλά χρόνια**, παρ' όλων ότι η σημασία και τα οφέλη των υβριδικών σταθμών, και ιδιαίτερα των αντλησιοταμιευτικών, για την ενίσχυση τόσο του ΔΣ όσο και των Ηλεκτρικών Συστημάτων των ΜΔΝ αλλά και την περαιτέρω ανάπτυξη των ΑΠΕ, την οικονομία και το περιβάλλον είναι ευρύτατα αναγνωρισμένα.

Τα προαναφερθέντα αποτελούν **βασικές προϋποθέσεις**, ώστε η αγορά των ΑΠΕ να παραμείνει ζωντανή στη χώρα μας και να μπορέσει να αναπτυχθεί περαιτέρω, προσφέροντας ακόμη φθηνότερο και καθαρό ρεύμα και συμβάλλοντας ουσιαστικά στην περιφερειακή ανάπτυξη, στην απεξάρτηση από εισαγόμενα καύσιμα και στην αναβάθμιση της ασφάλειας του ενεργειακού εφοδιασμού της.